

Victimologia

Codi: 100436

Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500257 Criminologia	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Manuel Casado Gómez

Correu electrònic: manuel.casado@uab.cat

Equip docent

Andrea Riera Campillo

Laura Zurera Benito

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

- La docència de l'assignatura s'impartirà tenint en compte la perspectiva dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Les classes de teoria seran impartides en català i en castellà. Els seminaris 11 i 12 seran impartits en català. el seminari 13 serà impartit en castellà.

Objectius

- Aquesta assignatura pretén, mitjançant la integració de continguts teòrics i pràctics corresponents a cinc grans blocs temàtics, oferir als alumnes una visió àmplia i diversa sobre les diferents teories de la victimització, els processos de victimització, els diferents tipus de delictes segons el seu impacte en les víctimes, les relacions entre víctima i sistema de justícia penal, el rol de la víctima en la política criminal, els programes d'ajut a les víctimes, la psicologia de la victimització criminal, la metodologia avaluativa, la victimologia forense i la victimització clínica i psicosocial específica en els diferents àmbits delictius.
- Es pretén que l'alumne es familiaritzi amb el maneig de les dades relatives a la victimització criminal provinents de les diferents fonts oficials existents, que aprengui el lèxic i els conceptes bàsics de la disciplina, que pugui realitzar una valoració crítica d'articles científics sobre temàtica victimològica, que sàpiga consultar la documentació inclosa als expedients judicials i conegui les bases de la prova pericial victimològica.
- També s'exposen les bases teòrico-pràctiques necessàries per tal que l'alumne valori el risc d'agressió específic en una víctima concreta, conegui la psicopatologia habitual en víctimes i sigui capaç de dissenyar un programa de suport a les víctimes.

Competències

- Avaluar les necessitats d'una víctima per fer una proposta d'intervenció.
- Demostrar que es comprenen les necessitats de les víctimes sobre la base del coneixement de les teories victimològiques.
- Executar un programa d'atenció a les necessitats d'una víctima.
- Identificar el marc legal relatiu als drets i els recursos de les víctimes.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diverses parts implicades en el conflicte i en la criminalitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar de manera adequada la legislació vigent vinculada a les víctimes d'un delictes.
2. Aplicar un model d'intervenció adequat a les necessitats específiques d'una víctima d'un delictes.
3. Avaluar de manera científica les necessitats d'una víctima d'un fet delictiu.
4. Implementar un programa d'atenció de víctimes d'un delictes.
5. Redactar un treball acadèmic.
6. Relacionar-se respectuosament amb persones.
7. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
8. Transmetre oralment les idees a una audiència.
9. Treballar de manera autònoma.
10. Treballar en equip i en xarxa.
11. Utilitzar en exposicions professionals un llenguatge ajustat a criteris d'equitat social.

Continguts

Bloc 1. Teories de la victimització

- Tema 1. Concepte de víctima. Diferents processos de victimització (primària, secundària, terciària, multivictimització). Risc de victimització i de vulnerabilitat de la víctima.

Bloc II. El procés de victimització: víctimes i delictes

- Tema 2. Història de la victimologia i Teories de la victimització. Tipologia de víctimes. Risc de victimització. Anàlisi d'alguns delictes i víctimes.

Bloc III. Relacions entre víctima i sistema de justícia

- Tema 3. Context legal de la víctima: marc legal internacional, nacional i autonòmic. Víctima i el sistema legal: policial, processal, veredict final i post sentència. L'estatut de la Victima, 4/2015.
- Tema 4. Rol de la víctima en la política criminal: la por al delictes, la prevenció del delictes basat en la víctima i les enquestes de victimització.

Bloc IV. Programes d'ajut a les víctimes

- Tema 5. Programes de mediació penal. El rol del mediador a l'àmbit judicial. Programes de reparació a càrrec de l'ofensor.

- Tema 6. Les Oficines d'Atenció a la Víctima. Característiques i funcionament. El programa de suport a l'exploració judicial de víctimes vulnerables. Els equips d'Assessorament Tècnic Penal.
- Tema 7. Programes d'assistència a la víctima-testimoni. Programes de compensació. El moviment associatiu de les víctimes. Organismes i entitats especialitzats en l'atenció a la víctima.

Bloc V. Efectes del delictes en les víctimes

- Tema 8. La psicologia de la victimització criminal. Succés traumàtic. Diferents canvis produïts en les víctimes: cognitius, afectius, comportamentals, psicofisiològics. El model transaccional de Lazarus i Folkman.
- Tema 9. Avaluació i intervenció amb víctimes. Metodologia avaluativa: entrevistes, escales, qüestionaris de personalitat i psicopatologia, tests projectius, altres instruments. Períodes clau avaluatius. Intervenció individual i intervenció grupal. L'avaluació de les víctimes infantils.
- Tema 10. La victimologia forense: conceptes bàsics, àmbits d'actuació, conceptes de lesió psíquica, causa i concausa. Valoració psicojurídica de les seqüeles: informe pericial i testificació a la vista oral. El trauma psicològic a mig i llarg termini. El Síndrome d'estrès posttraumàtic (TEPT) i altres trastorns habituals en victimologia forense.
- Tema 11. La victimització en els diferents àmbits: violència de gènere, agressions sexuals, agressions físiques, accidents de trànsit. Assetjament psicològic en context laboral i en el context escolar. Maltractaments i abús sexual infantil.
- Tema 12. Nous tipus de victimització criminal. El ciberassetjament. Context legal. Tipologia. La privacitat en les xarxes socials.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe teòrica	19,5	0,78	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11
Seminaris de pràctiques	19,5	0,78	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Avaluació	5	0,2	1, 2, 3, 4, 7, 9
Búsqueda d'informació i documentació	16	0,64	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11
Lectura, anàlisi i síntesi de texts	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11
Preparació i realització de treballs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Nota prèvia

- La docència de l'assignatura serà presencial.
- Classes magistrals amb suport TIC i debats grupals; treball de casos pràctics; expressió de coneixements orals o escrits.
- Exercicis per cada tema teòric treballat en classe.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	40 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11
Informe grupal de pràctiques	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Treballs individuals / grupal de teoria	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11

Model d'avaluació continuada

- L'assignatura segueix un procediment en el qual es combinen els resultats acumulatius d'una sèrie d'activitats d'avaluació continuada per tal de poder fer un seguiment acurat del procés d'aprenentatge dels alumnes al llarg del període formatiu.
- L'avaluació de l'assignatura es concreta en la realització:
 - a) Exercicis per cada tema i després de finalitzar els blocs temàtics 3,4 i 5, l'alumnat ha de realitzar una reflexió valorativa sobre el contingut de l'activitat (30%).
 - b) Les classes pràctiques que s'impartiran en les classes de seminari seran avaluades mitjançant un treball grupal (30%).
 - c) L'alumnat realitzarà una prova escrita global de coneixements sobre el contingut de l'assignatura al final del període de classes (40%). Aquesta prova serà tipus test i en cas de suspendre, de preguntes obertes, en la prova de recuperació.
- La nota final serà el resultat de les tres activitats individuals/grupals d'avaluació de la part teòrica, del treball grupal de la part pràctica i de la prova global de coneixements, juntament amb altres dades (assistència, participació, etc.) valorades de forma global pel professor.

Condicions de l'avaluació

- L'assistència a les classes, tant teòriques com de seminaris, és obligatòria. Per aprovar l'assignatura caldrà un mínim del 80% d'assistència.
- Les absències justificades no computaran negativament i el professor facilitarà la recuperació de les classes en el cas d'absència justificada. Per que una absència sigui justificada aquesta ha d'estar documentada. Només poden ser absències justificades les derivades de força major sobrevingudes com malaltia o situacions similars que impedeixen assistir a les activitats docents. La realització d'altres activitats formatives del grau podrà ser considerada absència justificada així ho accepta amb anterioritat el professor responsable de l'assignatura.
- En cas de que l'activitat docent no pugui ser realitzada per vaga de l'alumnat o del professorat, l'alumnat resta obligat a preparar-se la matèria pel seu compte. En tot cas, tota la matèria prevista en la guia docent serà objecte d'avaluació. El professorat podrà facilitar a l'alumnat material específic per a preparar la matèria que s'hagués tractat a l'aula. (Acord de la comissió mixta del grau, de juny del 2012).
- Per superar l'assignatura caldrà aprovar cadascuna de les activitats que componen l'avaluació de l'assignatura. Per poder aplicar la mitjana de totes les parts, es indispensable aprovar totes les activitats, tant de la part teòrica com de la part pràctica (activitats pràctiques dels seminaris).
- L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com a no avaluable.

Recuperacions

- Els treballs individuals d'avaluació no superats o no entregats de lapart teòrica es recuperaran durant el semestre. El treball grupal i la prova final es podran recuperar en el període establert per a les recuperacions abans del tancament d'actes (setmanes no lectives). Les activitats de recuperació no

podran suposar una qualificació superior a l'aprobat o notable, segons la puntuació obtinguda a l'examen ordinari.

Normativa

- Les classes comencen puntualment. No s'admet l'entrada a classe una vegada aquesta hagi començat, ni tampoc s'admet la sortida abans de la seva finalització, salvant causes justificades.
- L'alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'assignatura i perdrà el dret a la re-avaluació. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspendrà l'assignatura (0) i perdrà el dret a recuperació.

Model d'avaluació única

- L'alumnat que sol·liciti el model d'avaluació única, haurà de realitzar una prova final, en la que s'ha de demostrar que s'han adquirit el conjunt de competències de l'assignatura.
- L'avaluació de l'assignatura es concreta en la realització:
 - a) Examen escrit (40% de la nota final). Es realitzarà examen a final del curs sobre els continguts dels 5 blocs de l'assignatura. Durant el curs es detallaran els continguts avaluable.
 - b) Examen pràctic (30% de la nota final). Caldrà respondre preguntes sobre casos que es trobaran al campus (relacionades amb els continguts de les classes pràctiques dels seminaris).
 - c) Lliurament d'un treball de reflexió (30% de la nota final). A principis de curs s'indicarà les condicions del treball.
- Per aprovar l'assignatura s'haurà d'haver superat amb un mínim de 5 en cadascuna de les proves de l'avaluació única.
- Les pautes d'avaluació única de la Facultat de Dret es poden trobar al següent enllaç: <https://www.uab.cat/doc/PautesAvaluacioUnica>

Alumnat de la Universitat a l'Abast

- Degut a la seva especial condició en aquest curs, es prega a l'alumnat de la Universitat a l'Abast que contacti amb els responsables de l'assignatura a inicis del curs per poder fixar els objectius d'avaluació i seguiment del curs.

Bibliografia

Material Obligatori:

- Document amb les diapositives del Power Point utilitzat a classe per les classes teòriques i pràctiques
- Dossier de casos pràctics

Material Recomanat

- Baca, Enrique; Echeburúa, Enrique; Tamarit, Josep Maria. (2006). *Manual de victimología*. Tirant lo Blanch.
- Pereda, Noemi; Tamarit, Josep Maria (2013). *Victimologia: teórica y aplicada*. Huygens.

Manuels introductoris generals:

- Garcia-Pablos, Antonio. (2005). *Criminología: una introducción a sus fundamentos Teóricos*. Tirant lo Blanch.
- Redondo, Santiago; Garrido, Vicente (2023). *Principios de criminología (5ª ed.)*. Tirant lo Blanch.
- Landrove, Gerardo. (1998). *La moderna victimología*. Tirant lo Blanch.
- Soria, Miguel Ángel; Saiz Roca, Dolores. (2006). *Psicología criminal*. Pearson-Prentice Hall.
- Soria, Miguel Ángel (Ed.); Garrido, Elena; Rodríguez, Rebeca; Tejedor, Didier. (2014). *Manual de psicología penal forense*. Atelier.

Bibliografia específica i altres textos especialitzats:

- American Psychiatric Association (2014). *Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales-DSM 5*. Médica Panamericana.
- Cantón Duarte, José & Cortés Arboleda, María Rosario (2003). *Guía para el abuso sexual infantil*. Pirámide.
- Diges, Margarita & Alonso-Quecuty, María Luisa. (1993). *Psicología forense experimental*. Promolibro.
- Echeburúa, Enrique & Del Corral, Paz. (2002). *Manual de violencia familiar*. Siglo XXI.
- Soria, Miquel Àngel (1992). Model transaccional de la victimització (MTV) a partir de l'estrès de l'agressió sexual. (Tesi doctoral, Universitat de Barcelona). <http://hdl.handle.net/2445/42751>
- Soria, Miguel Ángel & Hernández, José Antonio (1994). *El agresor sexual y la víctima*. Marcombo.

Programari

- Entorn moodle (campus virtual) i paquet microsoft Office

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt